

SYSTÉM DVOJJAZYČNÉHO ŠKOLSTVÍ GRADIŠČANSKÝCH CHORVATŮ

Lenka Šmídková

Gradiščanští Chorvati jsou etnickou menšinou žijící na území rakouské spolkové země Burgenland a ve Vídni. Chorvatská kolonizace zasáhla střední Evropu koncem 15. století a trvala až do poloviny 17. století. Hlavním, nikoli však jediným důvodem odchodu Chorvatů z jejich vlasti bylo sílení osmanské nebezpečí – Turci již od 15. století začali obsazovat Balkán. (Kučerová 1976: 147) Kromě toho byl příčinou odchodu Chorvatů z vlasti také útlak ze strany jejich feudálních pánů. (Vranješ-Šoljan 2005: 14) Chorvati prchající před osmanskou expanzí na Balkán se usadili na území Rakouska, Maďarska, Slovenska a Česka.

Jednotlivé skupiny Chorvatů v oblastech střední Evropy mají zčásti společnou historii, ale díky řadě především politických vlivů se primárně ve 20. století vyvíjely odlišně. Chorvatská menšina v rakouském Burgenlandu stále poměrně dobře odolává asimilačním procesům, a to jak na poli kulturním, jazykovém, tak i co se týká etnické identity jejich příslušníků. V současnosti se počet gradiščanských Chorvatů odhaduje na zhruba devatenáct tisíc osob.¹ Chorvatská menšina v Burgenlandu má poměrně rozsáhlá menšinová práva. Mezi nejdůležitější patří užívání gradiščansko-chorvatského jazyka jako oficiálního jazyka vedle němčiny na úřadech v této spolkové zemi, dále dvojjazyčná značení v obcích Burgenlandu s početným chorvatským obyvatelstvem a bilingvní vzdělávání v této oblasti.

Chorvatská menšina v Burgenlandu hovoří gradiščansko-chorvatským jazykem. Jedná se o variantu chorvatštiny vycházející z čakavského nářečí, která má v současnosti postavení kodifikovaného

jazyka. V gradiščansko-chorvatském jazyce existují gramatiky, mluvnické příručky a slovníky. V Rakousku je gradiščansko-chorvatský jazyk uznáván jako právoplatný menšinový jazyk. (Kinda-Berlaković 2011: 377–387)

Označení *gradiščanští Chorvati* má dvojí význam. Někteří autoři a část Chorvatů v Burgenlandu tak označují všechny Chorvaty na východě Rakouska, na Moravě v České republice, na západě Slovenska a na západě Maďarska.² (Gieler, Kornfeind) Chorvati v rakouském Burgenlandu pak toto označení používají také pro pojmenování sama sebe – chorvatské menšiny v Burgenlandu. Termín vychází z chorvatského označení Burgenlandu – *Gradišće*. Autonymy jsou v odborné literatuře v současnosti preferovány, proto autorka ve svém příspěvku termín *gradiščanští Chorvati* užívá pro označení Chorvatů v Burgenlandu.

Cílem tohoto článku je nastínit fungování systému bilingvního vzdělávání gradiščanských Chorvatů v praxi a upřesnit podmínky jeho zavedení, dále pak stručně shrnout rozšíření užívání gra-

¹ Údaje ze sčítání lidu v Rakousku. [cit. 2017–3–28]. Dostupný z: https://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bevoelkerung/volkszaehlungen_registerzaehlungen_abgestimmte_erwerbsstatistik/bevoelkerung_nach_demografischen_merkmalen/022886.html.

² Gieler, M., Kornfeind, J. Povijest gradiščanskih Hrvata do kraja 20. stoljeća. [cit. 2017–3–28]. Dostupné z: http://www.zigh.at/platforma.sites.djangohosting.ch/media/files/gh_novo.pdf.

dišćansko-chorvatského jazyka mezi příslušníky nejmladší generace této menšiny. Dalším cílem příspěvku je zaměřit se na jazyk a etnickou identitu žáků chorvatsko-německé základní školy – jaký jazyk žáci preferují, jaký je jejich postoj ke gradišćansko-chorvatskému jazyku, s kým ve svém okolí hovoří chorvatsky a jaká je jejich etnická identita, potažmo etnická identita jejich rodičů a prarodičů.

Výklad zákona, který upravuje dvojjazyčnou školní výuku v Burgenlandu, je velmi volný a není tak zcela jasné, jak přesně systém bilingvního vzdělávání funguje v praxi.³ Proto autorka zrealizovala rozhovor s ředitelkou jedné ze základních chorvatsko-německých škol v Burgenlandu. Pro výzkum byla vybrána základní dvojjazyčná škola v obci Oslip, kterou autorce doporučila přímo vedoucí školní rady Burgenlandu. Obec leží zhruba 60 km jižně od Vídně a chorvatská menšina zde tvoří poměrně výrazný podíl obyvatel. Chorvati nazývají ve svém dialektu tuto obec *Uzlop*.

Na počátku příspěvku je nutné rámcově načrtnout, jak vypadá rakouský systém školství. Základní škola (*Volksschule*) trvá v Rakousku čtyři roky a odpovídá prvnímu stupni českých základních škol. Děti poté přechází na druhý stupeň základní školy neboli měšťanskou školu (*Hauptschule*), anebo mají možnost jít na nižší stupeň gymnázií (*AHS Unterstufe*) – oba typy trvají čtyři roky. Po ukončení druhého stupně základních škol nebo nižších stupňů gymnázia mají žáci několik možností – mohou navštěvovat vyšší stupeň gymnázií (*AHS Oberstufe*), vyšší odborné školy (*berufsbildende höhere Schule*), střední odborné školy (*Berufsbildende mittlere Schule*), případně učiliště (*Lehrlingsausbildung*). Středním a učňovským školám předchází ještě jednoletá polytechnická škola (*Polytechnische Schule*). Po ukončení vyšší vzdělávací všeobecné školy či vyšší odborné školy se dále nabízí studium na akademiích, nástavbovém studiu, pedagogických vysokých školách, vysokých odborných školách a univerzitách.⁴

Základní dvojjazyčná škola v Oslipu, kde autorka realizovala svůj výzkum, má v současnosti tři třídy – ve všech probíhá výuka v gradišćansko-chorvatském jazyce a němčině. Školu v sou-

časnosti navštěvuje celkem 38 dětí z převážně rakousko-chorvatských rodin. Proti výsledkům výzkumu v roce 2013 je patrný znatelný pokles počtu žáků – v polovině roku 2013 měla škola čtyři třídy, které navštěvovalo celkem sedmačtyřicet dětí. Také počet učitelů působících na škole se snížil. V roce 2013 zde učilo šest učitelů, většinou gradišćanských Chorvatů. V současné době je to pět učitelů a učitelek, včetně ředitelky školy. Čtyři učitelky jsou gradišćanské Chorvatky, pátá je Rakušanka.⁵ Všechny čtyři chorvatské učitelky mají zvláštní zkoušky z gradišćansko-chorvatského jazyka, které jsou povinné, pokud chce učitel vyučovat dvojjazyčně.

V rozhovoru ředitelka základní školy v Oslipu nastínila fungování bilingvního školství. Drtivou většinu informací v tomto příspěvku autorka čerpala právě z rozhovoru s ředitelkou školy. Dvojjazyčná výuka je v Burgenlandu automaticky stanovena v každé obci, kde se hovoří vedle němčiny i gradišćansko-chorvatsky. Ze strany rodičů není potřeba žádné zvláštní žádosti či přihlašování dětí na takovou výuku. Za určitých podmínek může tato výuka existovat i v čistě rakouské obci – v tomto případě je ale nutné o povolení žádat školní radu Burgenlandu. Podmínkou je, aby v obci bylo alespoň sedm dětí, jejichž rodiče požadují dvojjazyčnou výuku, a také dostatek učitelů, kteří mohou vyučovat jak v němčině, tak v gradišćanské chorvatštině. Pokud se v obci nachází dvojjazyčná škola, všechny děti v ní mají automaticky výuku v obou jazycích bez ohledu na to, zda pochází z chorvatských či smíšených rodin, rodin Rakušanů či cizinců. Existuje možnost dítě z této výuky odhlásit, podle ředitelky školy v Oslipu dochází k odhlášení spíše výjimečně – ve většině případů jde o děti z čistě rakouských rodin či děti cizinců, které se teprve učí němčinu. Dítě je v takovém případě na dvojjazyčné výuce přítomno, ale neúčastní se jí a dostává náhradní úkoly v němčině. Existuje také možnost, že se dítě části výuky, která je vedena v gradišćanské chorvatštině, účastní, ale není z ní hodnoceno.

Znalost gradišćansko-chorvatského jazyka je u dětí před nástupem na základní školu různá. Pokud se v rodině běžně hovoří gradišćansko-chorvatsky, dítě již ovládá jazyk velmi dobře a ve škole se pak učí v podstatě jen pravopis. Další část dětí gradišćansko-chorvat-

³ Menšinový zákon upravující dvojjazyčnou výuku v Burgenlandu. [cit. 2017–3–26]. Dostupný z: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10009948>.

⁴ Rakouský vzdělávací systém. [cit. 2017–3–28]. Dostupný z: http://www.vys-edu.cz/assets/File.ashx?id_org=600139&id_dokumenty=4954.

⁵ Webové stránky základní dvojjazyčné školy v Oslipu. [cit. 2017–3–28]. Dostupný z: <http://www.vsoslip.at/schule/schulprofil/index.php>.

skému jazyku rozumí, ale nehovoří jím. Třetí skupinou jsou děti z čistě rakouských rodin nebo rodin cizinců, které tento jazyk neovládají vůbec. V době přestávek či různých školních akcí mezi sebou děti hovoří většinou německy; ty, které ovládají gradišćansko-chorvatštinu, jazyky střídají. Podle ředitelky školy úroveň znalosti gradišćansko-chorvatšćanského jazyka u nejmladší generace stále klesá. Ve smíšených, ale i čistě chorvatšćanských rodinách se stále méně hovoří chorvatšćsky. Narůstá počet dětí, které chorvatšćtině rozumí, ale nehovoří jí. Podle názoru ředitelky je nutné, aby rodiny pochopily důležitost udržení chorvatšćské identity, jazyka a kultury a byly tak schopny ji předávat dalším generacím.

Na základních dvojjazyčných školách se vyučuje v němčině a gradišćanské chorvatšćtině matematika, přírodověda, hudební výchova, výtvarná výchova, tělocviki a praktické činnosti. Snahou učitelů podle ředitelky školy je, aby se v těchto předmětech vyučovalo, pokud je to možné ve stejné míře jak německy, tak gradišćansko-chorvatšćsky. Velmi však závisí na tom, kolik je ve třídě dětí, které gradišćanskou chorvatšćtinu ovládají, a těch, které se jí učí od počátku. V rámci výuky mají děti každý týden tři zvláštní hodiny gradišćansko-chorvatšćanského jazyka, kde se učí pravopis a gramatiku, a jednu hodinu týdně praktického jazyka, kde se procvičují ve zvládnutí praktické části gradišćanské chorvatšćtiny. V těchto čtyřech hodinách týdně se nehovoří německy, ale pouze chorvatšćsky. Od první třídy mají děti také povinnou jednu hodinu týdně angličtiny. Na základních dvojjazyčných školách se děti neučí nic o realitách Chorvatska, ale pouze to, co souvisí s Chorvaty z Burgenlandu a jejich historií a jazykem.

Zajímavé téma, o kterém autorka článku hovořila s ředitelkou školy, byl vztah gradišćanských Chorvatů ke spisovné chorvatšćtině. Chorvati v Burgenlandu nepovažují spisovnou chorvatšćtinu za svůj jazyk, nechtějí jí hovořit. Tento názor je podle ředitelky školy v řadě z nich zakořeněn z období šedesátých let 20. století, kdy se vláda Burgenlandu snažila na základních školách prosadit výuku spisovné chorvatšćtiny místo gradišćansko-chorvatšćanského jazyka, což gradišćanští Chorvati odmítali.

Dvojjazyčná výuka, potažmo dvojjazyčnost, se stále potýká s řadou problémů z minulosti. Část starší a střední generace gradišćanských Chorvatů se staví ke gradišćansko-chorvatšćskému jazyku podle názoru ředitelky negativně a považuje ho za nepotřebný či méněcenný. Na tento názor měla silný vliv především dřívější politika *Sozialdemokratische Partei Österreichs*,⁶ která má na politickém poli v Burgenlandu tradičně velmi silnou pozici. Tato politická strana v šedesátých až osmdesátých letech prosazovala politiku, které měla vést k asimilaci chorvatšćské menšiny v Burgenlandu. Byla výrazně omezena dvojjazyčná výuka a možnost užívání gradišćanské chorvatšćtiny vedle němčiny jako oficiálního jazyka na úřadech Burgenlandu. Podle této politické strany měli Chorvati, pokud chtěli být plnohodnotnými občany rakouské společnosti, hovořit pouze německy. Tato dřívější politika podle názoru

Ki mi moje guske krađe
 ta je pravi tat,
 a ki mi je najzad dade
 toga imam rad.

Ti si moje guske krao,
 ti si pravi tat:
 čestitam ti, na toj časti,
 dobro znaš ti guske krašti.
 Ki mi moje ...

Ukázky z dvojjazyčné učebnice hudební výchovy

Mgr. Lenka Šmídková (1988)

Působí na Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a zaměřuje se především na chorvatšćskou menšinu ve střední Evropě. Spolupracuje se Sdružením občanů chorvatšćské národnosti v České republice, pro které v minulosti překládala on-line jazykovou výuku moravské chorvatšćtiny. Na Ústavu slavistiky vyučuje předmět věnovaný životu, kultuře a jazyku moravských Chorvatů.

327395@mail.muni.cz

⁶ Sociálně demokratická strana Rakouska.

ředitelky školy silně ovlivňuje názory chorvatské menšiny v Burgenlandu dodnes.

Kromě dvojjazyčných základních škol je výuka chorvatštiny nabízena v Burgenlandu i na některých měšťanských školách, gymnáziích a středních školách. Na těchto školách je gradišćansko-chorvatský jazyk nabízen jako samostatný předmět s několikahodinovou dotací týdně. Výjimku tvoří gymnázium v Oberwartu a měšťanská škola v Grosswarasdorfu, kde se nachází dvojjazyčné třídy. V hlavních školách a nižších ročnících gymnáziích se děti učí gradišćanskou chorvatštinu. Na vyšších stupních gymnázií a odborných středních školách, kde se možnost výuky chorvatštiny nabízí, se vyučuje již spisovný chorvatský jazyk. V těchto školách už se žáci také seznamují s literaturou, dějinami, zeměpisem a dalšími realiiemi Chorvatska. Studenti gymnázií a středních škol, kteří se učí chorvatštinu, maturují povinně jak z ní, tak z němčiny. Co se týká chorvatštiny, mohou si vybrat, zda budou maturitní zkoušku skládat z gradišćanské nebo spisovné chorvatštiny, případně i z obou těchto variant.

Žáků, kteří se v rámci povinné školní docházky učí gradišćanskou chorvatštinu na základních dvojjazyčných školách, měšťanských školách a nižších ročnících gymnáziích, je v právě probíhající školní době 2016/2017 přesně 1 750. Na vyšších stupních gymnázií a odborných středních školách, které nabízí výuku spisovné chorvatštiny, se tento jazyk učí v současnosti 507 studentů.⁷ Od sedmdesátých let 20. století existují v Burgenlandu také dvojjazyčné mateřské školy. Autorce se nepodařilo zjistit, kolik takových mateřských škol v současnosti v Burgenlandu funguje. V roce 2013 fungovalo v Burgenlandu podle informací vedoucí odboru menšinového školství školní rady Burgenlandu třicet chorvatsko-německých mateřských škol, ve Vídni se nacházela jedna tato mateřská škola. Podle sdělení školní rady tuto předškolní výuku v roce 2013 navštěvovalo 134 dětí.

V rámci výzkumu na základní škole v Oslipu provedla autorka kromě rozhovoru s ředitelkou o systému bilingvního vzdělávání mezi dětmi z jedné třídy také anketu. Nejdříve bylo nutné kontaktovat školní radu Burgenlandu se žádostí o povolení k provedení ankety. Bylo nutné zaslat

i samotný dotazník přeložený do chorvatštiny. Schválení dotazníku trvalo zhruba dva týdny a teprve poté bylo možné navštívit dvojjazyčnou školu v Oslipu. Na místě se navíc ještě ukázalo, že v dané třídě se ankety nebudou účastnit všechny přítomné děti – někteří z rodičů k tomu nedali souhlas.

Cílem ankety bylo zjistit, jaký jazyk děti upřednostňují, jaký mají postoj ke gradišćanské chorvatštině a s kým chorvatsky hovoří. Dalším důležitým cílem výzkumu bylo zjistit etnickou identitu jak dětí, tak i jejich rodičů a prarodičů. Anketa obsahovala celkem jednatřicet otázek. Pětadvacet z nich bylo uzavřených s uvedenými možnostmi odpovědí, zbylé pak byly otevřené – děti se v nich mohly samy rozepsat. Anketa probíhala ve třetí třídě mezi dětmi ve věku osmi až devíti let. Přítomno bylo dvanáct dětí, odpovídalo sedm z nich, početně převažovali chlapci nad dívkami.

Ze sedmi dětí pocházelo pět ze smíšených chorvatsko-rakouských rodin. Zbylé dvě děti byly z rodin, které nejsou smíšené – v jednom případě šlo o dítě z čistě rakouské rodiny, ve druhém šlo o dítě z chorvatské rodiny, která přišla z Chorvatska do Rakouska v devadesátých letech po válce na Balkáně. Tato informace vyplynula z rozhovoru s ředitelkou školy. Dítě z této rodiny v dotazníku uvedlo, že chorvatsky hovoří se všemi členy rodiny. Etnická identita jeho nejbližší rodiny podle odpovědí zůstává nezměněna.

U dítěte z čistě rakouské rodiny se vyskytl zajímavý jev. Samo se považuje za Rakušana, stejně tak i jeho rodiče a prarodiče, nicméně uvedlo, že mluví chorvatsky se svým otcem a dědečkem ze strany otce. Zde jsou možné dvě varianty vysvětlení výskytu chorvatštiny v této čistě rakouské rodině – rodina ze strany otce má chorvatské kořeny, nicméně otec a jeho rodiče už se deklarují jako Rakušani, ale hovoří chorvatsky. Druhou možností je, že si otec a dědeček osvojili chorvatštinu v situaci, kdy se jinoetnickí obyvatelé obcí, kde žijí Chorvati, naučí chorvatský jazyk a hovoří jím. Řada takových případů byla badateli zachycena i u chorvatské menšiny na jižní Moravě (Večerková 1986: 207) či slovenských Chorvatů na západě Slovenska. (Botík 2001: 23)

U zbylých pěti dětí a jejich rodin lze vypožorovat určité souvislosti. Z dotazníků vyplynulo, že pokud se rodiče a prarodiče považují za Chorvaty, případně za Chorvaty i Rakušany zároveň, mluví s dítětem běžně anebo alespoň někdy chorvatsky. Objevil se i případ, kdy dítě komunikovalo chor-

⁷ Údaje školní rady Burgenlandu. [cit. 2017–3–30]. Dostupný za: https://www.lsr-bglid.gv.at/fileadmin/user_upload/Downloads/Download-Verwaltung/Minderheiten/GESAMTUEBERSICHT%20Volksgruppensprachen%202016-17.pdf

vatsky i s matkou a jejími rodiči, ačkoli jsou Rakušani.

V některých rodinách dětí došlo během tří generací ke změnám etnické identity. Jak vyplynulo z výsledků ankety – pokud jsou ve smíšené rodině mezi rodiči a prarodiči z obou stran alespoň tři osoby, které se považují za Chorvata či Chorvata i Rakušana zároveň, dítě se se deklaruje jako Chorvat či Chorvatka. I zde se však našly výjimky. Dítě v jedné z rodin se považovalo za Rakušana, ačkoli počet osob v rodině, které se považují za Chorvaty, případně mají dvojí etnickou identitu, byl rozdělen přesně na dvě poloviny a v rodině se vyskytla i osoba, která se deklarovala čistě jako Chorvat. V rodině dalšího dítěte má polovina jeho příbuzných dvojí etnickou identitu, druhá polovina se pak považuje za Rakušany – dítě se v tomto případě považovalo také pouze za Rakušana. Vyhraněná etnická identita dětí je dalším zajímavým jevem vyplývajícím z ankety. Děti ze smíšených rodin se považovaly buď pouze za Chorvaty, anebo pouze za Rakušany, nelze u nich nalézt dvojí etnickou identitu, jak je tomu vidět u některých rodičů či prarodičů.

Dětem se podle výsledků ankety v jejich dvojjazyčné škole líbí. Podle počtu odpovědí se gradišćanská chorvatština stala hned po tělocviku druhým nejoblíbenějším předmětem. Drtivě většinou dětí se chorvatština jako jazyk líbí více než němčina a rády jí hovoří. Pouze dvě děti ze sedmi však odpověděly, že užívají chorvatštinu častěji než němčinu. Čtyři ze sedmi dětí jsou podle jejich odpovědí lepší v němčině než chorvatštině. Na dotazy ohledně užívání třetího jazyka většina dětí kromě dvou, které uvedly angličtinu, odpověděla, že žádným dalším jazykem nehovoří. Anglický jazyk by však teoreticky mohly uvést všechny děti, protože je povinným od první třídy.

Všechny děti v dotazníku uvedly, že mají chorvatské kamarády. Pouze jedno z nich však uvedlo, že s nimi hovoří chorvatsky. Zbylé odpověděly, že s nimi nehovoří chorvatsky vůbec anebo pouze někdy. Drtivě většina dotazovaných dětí navštěvuje nějaký folklorní či pěvecký soubor. Pouze dvě v nich však hovoří chorvatsky. Kontakty s Chorvatskem udržuje naprostá většina dotazovaných dětí a jejich rodin. Děti Chorvatsko navštěvují nejčastěji se svými rodiči a většina zde byla již několikrát. Většinou se jednalo o dovolené, případně zde byly v rámci různých vystoupení se soubory, které navštěvují.

Dvojjazyčné školství je pro chorvatskou menšinu v Burgenlandu jedním z nejdůležitějších menšinových práv. Stále více rodičů chápe jeho hodnotu a pro své děti ho využívá. Z výzkumu vyplývá, že výuka v gradišćansko-chorvatském jazyce je pro chorvatskou menšinu v Burgenlandu nezastupitelná. Vedle rodiny, folklorních souborů, různých chorvatských organizací, tiskovin či například rádiového a televizního vysílání v chorvatštině patří mezi nejdůležitější sféry, které pomáhají gradišćanským Chorvatům pěstovat a rozvíjet jejich chorvatství. Ze studie plyne, že úroveň znalosti gradišćanské chorvatštiny u nejmladší generace stále klesá – v rodinách se stále více hovoří německy a mnoho dětí gradišćanské chorvatštině sice rozumí, ale běžně ji nepoužívá. Ačkoli některé rodiny v současnosti aktivně neudržují chorvatskou identitu, jazyk a kulturu, tento stav nemusí být definitivní. Autorka se při svých dalších terénních výzkumech mezi gradišćanskými Chorvaty setkala s respondentkou, v jejíž rodině se v minulosti hovořilo německy, ačkoli byli oba rodiče Chorvati, ale rodina později přešla na komunikaci v gradišćanské chorvatštině. Pro další vývoj gradišćanských Chorvatů bude důležitý postoj dnešní nejmladší generace k jejich chorvatským kořenům. ■

Použitá literatura

- BOTÍK, J.** (2001) Slovenskí Chorváti: etnokultúrny vývin z pohľadu spoločenskovedných poznatkov. Bratislava: Lúč.
- KUČEROVÁ, K.** (1976) Chorváti a Srbi v strednej Európe: k etnickým, hospodárskym a sociálnym otázkam v 16.–17. storočí. Bratislava: Slovenská akadémia vied.
- VEČERKOVÁ, E.** (1986) Etnosociální aspekty existence charvátské diaspory na jižní Moravě v první polovině 20. století. Český lid. Roč. 4, Č. 73, s. 205–210.
- VRANJEŠ-ŠOLJAN, B.** (2005) Gradišćanski Hrvati: između tradicije i suvremenosti. Zagreb: Educa.

Webové odkazy

GIELER, M., KORNFEIND, J. Povijest gradišćanskih Hrvata do kraja 20. stoljeća. [cit. 2017-3-28]. Dostupný z: http://www.zigh.at/platforma.sites.djangohosting.ch/media/files/gh_novo.pdf.

KINDA-BERLAKOVIĆ, Z. (2011) Razvojni put književnog jezika Gradišćanskih Hrvata do regionalnog hrvatskog standardnog jezika. [cit. 2017-5-24]. Dostupný z: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=117987.

Menšinový zákon upravujícího dvojjazyčnou výuku v Burgenlandu. [cit. 2017-3-26]. Dostupný z: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung>.

Rakouský vzdělávací systém. [cit. 2017-3-28]. Dostupný z: http://www.vys-edu.cz/assets/File.ashx?id_org=600139&id_dokumenty=4954.

Webové stránky základní dvojjazyčné školy v Oslipu. [cit. 2017-3-28]. Dostupný z: <http://www.vsoslip.at/schule/schulprofil/index.php>.

Údaje školní rady Burgenlandu. [cit. 2017-3-30]. Dostupný z: https://www.lsr-bgld.gv.at/fileadmin/user_upload/Downloads/Download-Verwaltung/Minderheiten/GESAMTUEBERSICHT%20Volksgruppensprachen%202016-17.pdf.

Údaje ze sčítání lidu v Rakousku. [cit. 2017-3-28]. Dostupný z: https://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bevoelkerung/volkszaehlungen_registerzaehlungen_abgestimmte_erwerbsstatistik/bevoelkerung_nach_demographischen_merkmalen/022886.html.

Osobní rozhovory

Palatin-Wild, Ljuba. Osobní rozhovor. Oslip, 12. 4. 2013.

Vukman-Artner, Karin. Emailová konverzace. 5. 4. 2013.

Žáci druhé třídy základní dvojjazyčné školy. Anketa. Oslip, 12. 4. 2013.

SUMMARY & KEYWORDS**Bilingual education of Burgenland Croats**

Burgenland Croats are an ethnic minority in the Austrian province of Burgenland and Vienna. They were settled on the territory of Burgenland in the 16th century after escape before the expansion of the Ottomans in the Croatian lands. The Croatian minority has a relatively large minority rights including the possibility of bilingual schooling in the region of Burgenland. This article deals with the functioning of bilingual education in practice and inquiry among pupils which is focused primarily on ethnic identity and use of Burgenland-Croatian language.

► Burgenland Croats – language – bilingual education – minority rights – ethnic identity

Gradišćanští Chorvati jsou etnickou menšinou žijící v rakouské spolkové zemi Burgenland a ve Vídni. Na území Burgenlandu se usadili v 16. století po svém útěku před expanzí Osmanské říše do chorvatských zemí. Chorvatská menšina má poměrně rozsáhlá menšinová práva, která zahrnují i možnost dvojjazyčného vzdělávání v tomto regionu. Příspěvek se zabývá fungováním dvojjazyčného školství v praxi a také anketou mezi žáky, která je zaměřena především na etnickou identitu a užívání gradišćansko-chorvatského jazyka.

► Gradišćanští Chorvati – jazyk – dvojjazyčné vzdělávání – menšinová práva – etnická identita